והלא מצרף. וליכא לשנויי בשלא הגיע[א] לצירוף[ב] כדמשני בפרק אמר להם הממונה (יומא דף לד: ושם)[ג] דסתם מיחם[ד] הגיע לצירוף הוא: **מידי מיחם שפינה הימנו מים קתני הכתני.** פימה והכתיב ופנו את הבית (ויקרא יד)[ה] ותנינן פנימי הבית (בראשית כד) סולו פנו דרך (ישעיה מ:)[ו] וכן בש"ס[ז] פנו מקום לבר ליוחי שלחו מפנה אלא מה שבמוכס ווי"ל כיון דבכמה מקומות הוחזר פינוי על הדבר המפנין כגון[ח] המפנה תפלין מזוזות לזוזים[ט] מפנין ד' וה' קופות[י] פנו כלים (מבית) הטומאה[יא] (תבון)[יב] ועתיד לפנותו לא הוה ליה למנקט פינהו אלא פנה ממנו מים כיון דתיכף למיטעי: **מיחם שפינה ממנו מים לא יתן לתוכו מים כל עיקר מפני שמצרף ורבי יהודה היא.** אבל לר"ש שרי אע"פ שמצרף כיון דתיכו מבשל כגון שים בו מים הרבה שלין המים שבתוכו כדתשכחן בפרק אמר להם הממונה (יומא דף לד: ושם) שלין מבשל ומצרף דקאמר רבי יהודה מביאין עששים של ברזל ומטילין לתוך המים שבתוכו ומפקיע דדוקא בדבר שהוא מן התורה[יג] אית ליה לר' יהודה דבר שלין מתכוין אסור אבל בגירוף שהוא דרבנן[טו] לא' ומיהו אלאו הכי קשה לפי' דהא ר' יהודה אסר בגרירה במתניתין דבילה דפרק י"ו (דף כג:) דתנן ואינה נגררת אלא ע"ג כלים המשמש אבל ע"ג קרקע לא ומוקמינא כר' יהודה דאסר בלין מתכוין אע"ג דבגרירה ליכא איסורא דאורייתא אפי' במתכוין כדמשמע בסוף פירקין דהוי חומש כלאחר יד[יא] ועוד דשמעתא דהתם קשה דמשני אביי אפי' תימא כשהגיע לצירוף דבר שאינו מתכוין מותר ופריך ומי אמר אביי הכי והתניא יטול בשר עגלתו אפי' במקום בהמת יקון דברי רבי חוזעיא והוינן בה קרא ל"ל ותאמר אביי לא נצרכה אלא לר' יהודה דאמר דבר שלין מתכוין אסור והשתא אמאי לא מייתי הכיא דביצה דהיא משנה שלמה דאסר ר' יהודה דבר שלין מתכוין ומייתי מילתיה דאביי[יב] ועוד מוחק הספר דגרם ואין שבות במקדש לכך נראה לפרש התם אביי אמר שאינו כו' דבר שלין מתכוין מותר פי' מותר[יג] לר' יהודה דבר שלין מתכוין אלא מדרבנן[יד] ופריך[טו] מימות בשר עגלתו דמוקי אביי דאיתיטרין לר' יהודה קרא[טז] מ"כ ש"מ דאסר ר' יהודה אין מתכוין מן התורה ומשני וה"ג ה"מ בכל התורה כולה פי' בכל התורה כולה חוץ משבת[יז] אסור[יח] מן התורה אבל גירוף שבת לא אסור אין מתכוין אלא מדרבנן דיין לאין מתכוין לא הוא מלאכת מחשבת[יט] ואפי' לאין שבות במקדש[כ] ומדלין אפי' בכל מלאכה מחשבת[כא] וקשה דבפרק אפר אבל (כריתות דף כ: ושם)[כב] מ"ר אפי' כגון שנתכוין לכבות העליונות והובערו התחתונות מאליהן[כג] מ"ק סבר לה כר"י דאמר דבר שלין מתכוין אסור ולכך קאמר דמייב חטאת ומאן דפטור לר"ש דאמר דבר שלין מתכוין אסור לר"י אפי' בשבת מן התורה[כד] כו' הוי פסיק רישיה שלי אפשר כלל[כה] לכבות העליונות אם לא יזעבדו התחתונות[כו] ומשיב מלאכת מחשבת[כז] ואע"ג דהוי פסיק רישיה פטור ר"ש[כח] משום דהוא מלאכה שאינה צריכה לגופה דאיתו צריך להבערת התחתונות והא דנקט לישנא מתכוין ואין מתכוין ולא נקט מ"ק[כט] כר"י דאמר מלאכה שאינה צריכה כו' משום רבותא דר"י נקט דלא תימא דלא מחייב ר"י מלאכה שאינה צריכה לגופה אלא במקום שמתכוין לעשות המלאכה כגון מכבה גחלת של עץ שלא יזוקו רבים שמתכוין לכיבוי אבל התם שאינו מתכוין להבערי התחתונות לא[ל] קמ"ל כיון דהוי פסיק רישיה חייב[לא] והכהוה גחלים לתתמם והובערו מאליהן[לב] נקט הא ר"י דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב הא ר"ש כו' אע"ג דאין כוונתו להבערי מדפטור ר"ש דאי כוונתו להבערי הוא צריכה לגופה מ"מ[לג] כיון דיתמם ליה בהך הבערה לא קניון שינו בבור שאחזו דם אפילו מת אין מקזיקין לו את הדם דברי ר' יהודה כו', ר' שמעון אומר יקיז אע"פ שהוא עושה מום. הרי מיכן תדע שר' יהודה סבר דבר שאין מתכוין אסור ור"ש [סבר] דבר שאין מתכוין מותר.

מסורת הש"ס

א) [נפנה התוס' פליגא דרש"י דאמינו מלגיף אלא כשהוא אלא ממש לריך לממוקן מכל עיקר:

לעזי רש"י

שולדי"ר. לרתך.

מוסף תוספות

א. ע"י חום זה. ריטב"ש. ב. וכולי עלמא. רשב"ש. ג. בבי עששיות של ברזל [שהיו מחממין מערב יום הכפורים. ריטב"ש] [ן]מטילין לו. רשב"ש. להפיג צנתו. ריטב"ש. ד. שע"ג האור. תוס' הרא"ש. ה. אע"פ שאינו מפנה אלא כלי הבית. תוס' הרא"ש. ו. דהיינו שמפנה הדרך ומסלק האבנים. תוס' הרא"ש. וכי תימא לשון תורה לחוד. ריטב"ש. ז. ואין עתיד לפנותו, עפר. תוס' הרא"ש. ח. במחכיון. תוס' הרא"ש. ט. אפי' במחכיון. תוס' הרא"ש. י. הלכך כשאין מחכיון, מותר. תוס' הרא"ש. יא. [ואיתא התם] כל היכא דכי מכוין איכא איסורא דאורייתא גזר ר"ש אבל בחריץ דליכא איסורא דאורייתא לא גזר. [ו]אפ"ה אסר ר' יהודה דבר שאין מתכוין. תוס' הרא"ש. יב. נהי דמצי למימר דניחא לי' למיפרך דאביי אדאביי, טפי הו"ל לאתויי ממילתא דר' יהודה דמתני' בהדיא. תוס' יומא לד: ד"ה הני. יג. מן התורה. תוס' יומא לד: ד"ה הני. יד. ואע"ג דמדרבנן אסור, אין שבות במקדש. תוס' יומא לד: ד"ה הני. טו. מי אמר אביי דבר שאין מתכוין לא מיתסר אלא מדרבנן, והתניא וכו'. תוס' יומא לד: ד"ה הני. טז. למישרי מילה במקום בהרת. תוס' הרא"ש. יז. דל"ב מלאכת מחשבת. ריטב"ש. יח. שאין מתכוין כמתכוין. תוס' יומא לד: ד"ה הני. יט. דבענן שיחשב לעשות המלאכה שהוא עושה. תוס' יומא לד: ד"ה הני. כ. והיינו מה שתירץ לו שם אביי מעיקרא, אלא שהתלמוד לא היה מבין תירוצו, ועכשיו פי' אביי דמשום דהוי דרבנן ואין שבות במקדש הוא דקאמר. ריטב"ש. כא. דאסרינן צירוף בלא מתכוין לר' יהודה דלא שרי התם אלא במקדש. ריטב"ש. כב. והשתא אוכחן דלר' יהודה דבר שאין מתכוין מותר מדאורייתא גבי שבת. תוס' יומא לד: ד"ה הני. כג. דמחייב חטאת. תוס' יומא כ: ד"ה סגולת. כד. היינו טעמא דמחייב ר' יהודה, משום. תוס' כריתות כ: ד"ה סגולת. כה. כשחותה גחלים. תוס' הרא"ש. כו. וכיון דהוי פסיק רישיה, כמתכוין דמי. תוס' יומא לד: ד"ה הני. כז. ואע"ג דל"צ להבערה והויא לה מלאכה שאינה צלי"ג, ס"ל נמי בהא כר' יהודה דאמר מלאכה שאינה צל"ג חייב עליה. תוס' יומא לד: ד"ה הני. כח. לאו משום דלא חשיב לי' מלאכת מחשבת דהא ס"ה דלר' יהודה הויא מלאכת מחשבת, ה"נ לר"ש כיון דהוי פס"ר וכו' אלא היינו טעמא דר"ש דפטר. תוס' יומא לד: ד"ה הני. כט. דלא נתכוון למלאכת הבערה כלל אלא לכיבוי אע"ג דהוה פס"ר סד"א דלא לחייב ר"י. תוס' יומא לד: ד"ה הני. ל. ד]הוי כאילו מכוין לעשות בהם בידים. תוס' הרא"ש. לא. דבתר הכי. תוס' יומא לד: ד"ה הני.

והלא מצרף ר' שמעון היא דאמר[כ] **דבר שאין מתכוין מותר מתקיף לה אביי מידי מיחם שפינה ממנו מים קתני מיחם שפינהו קתני אלא אמר אביי הכי קאמר המיחם שפינהו ויש בו מים חמין לא יתן לתוכו מים מועטין בשביל שיחומו אבל נותן לתוכו מים מרובים כדי להפשיר ומיחם שפינה ממנו מים לא יתן לתוכו מים** [א] **כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מתכוין אסור אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' לצרף נמי מותר לצרף לכתחילה מי שרי אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר**

והא מצרף. כשכלי מתכות חם ונותן לתוכו לוגן מחזקים את הכלי וזו היא גמר מלאכת הלורפין שרתיחת האור מפעפעתו וקרוב להשבר והמיס מלרפין עפופעיו. שולדי"ר בלע"ז: **שפינהו.** משמע שפינהו לעצמו מעל האור: **אבל לצרף. שפינהו**[ב] ממנו המגין: **הכי איתמר לא שנו.** דפינהו לא יתן לתוכו לוגן: **אלא שיעור להפשיר.** ולא לצרף כגון שלא מלאהו כולו. וכל משמע ליה פינהו כרב אלא שפינה ממנו המגין: **אפילו שיעור לצרף.** שמלאהו כולו: מותר

לא שנו אלא להפשיר. פ"ה דרב משמע ליה מתני' פינהו כרב אלא שפינה ממנו המים ושיעור להפשיר כשלא מלאהו ושיעור לצרף כשמילאהו וקשה מי פריך לעיל והכא מלרף לימא כשלא מילאהו ועוד מדקתמר אביי אבל מיחם שפינה ממנו מים אסור מפני שמצרף משמע דהתם פשיטא ליה שמצרף ולא שייך לפלוגי ביה דבכל שהוא הוא מצרף וה"פ לא שנו אלא להפשיר פי' שמתכוין להפשיר השתא פשיטא ליה דמייתי רב אפי' שיעור לצרף אבל לצרף שמתכוין לצרף אסור כר"ש ומפרש פינהו שפינה ממנו מים כרב אלא אי נמי פינהו עם המים[מג] כאביי ומיירי כשיש בו שיעור לצרף כגון שממלאו כולו מים לוגנין דאע"ג דהמים חמין שבתוכו לא נסתלקו יש שיעור לצרף ומתלוך בין אין מתכוין למתכוין כר"ש ולא כאביי דמוקי לה באין בו שיעור לצרף וכי קאמר אביי אבל מיחם שפינה ממנו מים[מד] כו' ה"ה דמלי למימר[מה] בד"א בשיעור להפשיר אבל שיעור שרי ה"ה דהוה מלי למיפרך אלינא דרב כיון דסבר דהלכה כרבי יהודה בגרירה דהיינו בדבר שאינו מתכוין מלי דוחקיה לאוקמי מתני' כשיש בו שיעור לצרף וכר"ש לוקמה כשאין בו שיעור לצרף כאביי וכרבי יהודה דסבירא ליה כוותיה אלא דאשמועינן דקפריך דעדיפא ליה אלא אי איתמר הכי איתמר השתא מפרש מתניתין כאביי גמרמי כאפיה שפינהו עם המים[מד] וה"ק לא שנו אלא לשיעור דלא מלאהו המיחם על כל גדותיו אבל שיעור לצרף[מה] אע"פ שאינו מתכוין אלא להפשיר אסור כרבי יהודה דסבר כוותיה אבל[מו] פינה ממנו מים לעולם אסור דבכל ענין יש שיעור לצרף כדפי' וכי קאמר אביי אבל מיחם שפינה ממנו מים[מז] כו' ה"ה דמלי למימר[מח] בד"א בשיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור אלא דמיפרך אלינא דרב כיון דסבר דהלכה כרבי יהודה בגרירה דהיינו בדבר שאינו מתכוין מלי דוחקיה לאוקמי מתני' כשיש בו שיעור לצרף וכר"ש לוקמה כשאין בו שיעור לצרף כאביי וכרבי יהודה דסבירא ליה כוותיה אלא דאשמועינן דקפריך דעדיפא ליה אלא אי איתמר הכי איתמר השתא מפרש מתניתין כאביי גמרמי כאפיה שפינהו עם המים[מד] וה"ק לא שנו אלא לשיעור ממלא המיחם על כל גדותיו אבל שיעור לצרף[מה] אע"פ שאינו מתכוין אלא להפשיר אסור כרבי יהודה דסבר כוותיה אבל[מו] פינה ממנו מים לעולם אסור דבכל ענין יש שיעור לצרף כדפי' וכי קאמר אביי אבל מיחם שפינה ממנו מים[מז] בד"א בשיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר מדקתמר שמואל אף שיעור לצרף דקאמר שמואל וכיון דמפרש כאביי אם כן מיקוף ביון דהוי פינהו הא פינהו ממנו אסור כר"ש וי"ל דשמואל קאי אמילתיה דרב וקאמר אף שיעור לצרף שרי דתנא סבירא לי' כר"ש מוקמי' מתני' כוותיה דרב אלא כשפינה ממנו מים ויש לעולם שיעור לצרף: **לא שנו אלא להפשיר.** פ"ה דרב משמע ליה מתני' פינהו כרב אלא שפינה ממנו המים ושיעור להפשיר כשלא מלאהו ושיעור לצרף כשמילאהו וקשה מי פריך לעיל והכא מלרף לימא כשלא מילאהו ועוד מדקתמר אביי אבל מיחם שפינה ממנו מים אסור מדקתמר שמואל אף שיעור לצרף אם כן מוקי מתני' כאביי דשייך שפינהו דלרב אלא דמפרש שפינה ממנו מים לעולם יש שיעור לצרף ומאי אף שיעור לצרף דקאמר שמואל וכיון דמפרש כאביי אם כן מיקוף ביון הא פינהו ממנו אסור כר"ש וי"ל דשמואל קאי אמילתיה דרב וקאמר אף שיעור לצרף שרי דתנא סבירא לי כר"ש מוקמי' מתני' כוותיה דרב אלא כשפינה ממנו מים ויש לעולם שיעור לצרף: **לא** שנו אלא **להפשיר.** פ"ה דרב משמע ליה מתני' פינהו כרב אלא שפינה ממנו המים ושיעור להפשיר כשלא מלאהו ושיעור לצרף כשמילאהו וקשה מי פריך לעיל והכא מלרף לימא כשלא מילאהו ועוד מדקתמר אביי אבל מיחם שפינה ממנו מים לא יתן לתוכו מים כל עיקר מפני שמצרף ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מתכוין אסור אמר רב ל"ש אלא להפשיר אבל לצרף אסור ושמואל אמר אפי' לצרף נמי מותר לצרף לכתחילה מי שרי אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב לא שנו אלא שיעור להפשיר אבל שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפי' שיעור לצרף מותר

גליון הש"ם

תוס' ד"ה מיחם שפינה וכו' ליה ר"י דבר שאינו מתכוין אלא מדרבנן. וכ"כ רש"י לקמן קכא ע"ב ד"ה לפי תומו. ועיין לקמן דף לה ע"ב תוס' ד"ה המכבה:

רב נסים גאון

ר"ש היא דאמר דבר שאינו מתכוין מותר. וזה הגיקר בפרק במה מדליקין (דף כא:) דתניא ר"ש אומר גורר אדם מטה כסא וספסל וכלבר שלא יתכוין לעשות חריץ. ור' יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור. עיקר דברי ר' יהודה במשנה במסכת יו"ט בפ' יום טוב שחל להיות ערב שבת (דף כב:) דתנן ר' יהודה אומר אין מקדרין ביו"ט מפני שהוא עושה חבורה, ובגמ' גרסי ר' יהודה סבר דבר שאין מתכוין אסור. ובמסכת בכורות בפ' כל פסולי המוקדשין (דף לג:) שנינו בבור שאחזו דם אפילו מת אין מקזיקין לו את הדם דברי ר' יהודה כו', ר' שמעון אומר יקיז אע"פ שהוא עושה מום. הרי מיכן תדע שר' יהודה סבר דבר שאין מתכוין אסור ור"ש [סבר] דבר שאין מתכוין מותר.

רבינו חננאל

אוקמא מיחם שפינהו מע"ג הכירה ויש בו מים חמין לא יתן לתוכו מים מועטין בשביל שיחמו, אבל נותן לתוכו מים מרובין כדי לפשר. פינה ממנו החמין לא יתן לתוכו מים כל עיקר מפני (הוא) שמצרף, ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מתכוין אסור. אמר רב לא שנו אלא מים מועטין שיעור להפשיר אבל מים מרובין שיעור לצרף אסור. פי' צירוף, הכלי בעת שיתחמם נעשה כגחלת וכשמביאו בשעת גמר מלאכתו בצונן מחזקתו ולוטש פניו ונמצא לו כמו צירוף, רב אמר שיעור לצרף אסור דשמואל אמר אפילו שיעור לצרף נמי מותר. אוקמה שמואל כר"ש, ורב אדא בר מתנה כר' שמעון, ורבאיי נמי בבא דרישא (נמי) קאי כשמואל, וסוגיינא כשמואל אליבא דר"ש.

הגהות הב"ח

(א) תוס' סוף ד"ה מיחם וכו' וכיון שאינו נהנה. נ"ב ע"ל פ' כלל גדול דף עח בד"ה עפי ניחא:

(ב) [נעיל כנו: ביצה כנ: כתובות ה: ספחים סה: מיל מב. לקמן נ. כריתות כ:], [נ"ל שפינה. מלור דבנן], ג) [כתובות עז:], ד) [ברוב כ:], ה) [לק' קכו:], ו) [פנו כלים מפני הטומאה כרכות כח:], ז) [נעבר ועתיד לפנותו עירובין עט.], ח) דף כב. ט) [נעיל כב.], י) [נ"ל מוחר מן המוכס. דבש תמר], יא) [ע"ש], יב) [נ"ל מתליגין ר"מ] בר' בדוק בבור. דבש תמר], יג) [נ"ל נקט ר"מ בר' בדוק. דבש תמר], יד) [ועי"ע תוספות בסמוך ד"ה ל"ש ותוס' לקמן מב. ד"ה אפי' ותוס' לקמן קנ. ד"ה לא לריכא ותוס' לקמן קיח. ד"ה הלו ותוספות יומא לז: ד"ה ה"מ ותוספות סוכה לג: ד"ה מודה ותוספות כתובות ה: ד"ה אמ"ל ושל שם ו. ד"ה אמי ותוס' כריתות כ: ד"ה פנינלן],

(ט) [נעיל כנו: ביצה כנ: כתובות ה: ספחים סה: מיל מב. לקמן נ. כריתות כ:], [נ"ל שפינה. מלור דבנן], ג) [כתובות עז:], ד) [ברוב כ:], ה) [לק' קכו:], ו) [פנו כלים מפני הטומאה כרכות כח:], ז) [נעבר ועתיד לפנותו עירובין עט.], ח) דף כב. ט) [נעיל כב.], י) [נ"ל מוחר מן המוכס. דבש תמר], יא) [ע"ש], יב) [נ"ל מתליגין ר"מ] בר' בדוק בבור. דבש תמר], יג) [נ"ל נקט ר"מ בר' בדוק. דבש תמר], יד) [ועי"ע תוספות בסמוך ד"ה ל"ש ותוס' לקמן מב. ד"ה אפי' ותוס' לקמן קנ. ד"ה לא לריכא ותוס' לקמן קיח. ד"ה הלו ותוספות יומא לז: ד"ה ה"מ ותוספות סוכה לג: ד"ה מודה ותוספות כתובות ה: ד"ה אמ"ל ושל שם ו. ד"ה אמי ותוס' כריתות כ: ד"ה פנינלן],

(יא) [ע"ש חום זה. ריטב"ש. ב. וכולי עלמא. רשב"ש. ג. בבי עששיות של ברזל [שהיו מחממין מערב יום הכפורים. ריטב"ש] [ן]מטילין לו. רשב"ש. להפיג צנתו. ריטב"ש. ד. שע"ג האור. תוס' הרא"ש. ה. אע"פ שאינו מפנה אלא כלי הבית. תוס' הרא"ש. ו. דהיינו שמפנה הדרך ומסלק האבנים. תוס' הרא"ש. וכי תימא לשון תורה לחוד. ריטב"ש. ז. ואין עתיד לפנותו, עפר. תוס' הרא"ש. ח. במחכיון. תוס' הרא"ש. ט. אפי' במחכיון. תוס' הרא"ש. י. הלכך כשאין מחכיון, מותר. תוס' הרא"ש. יא. [ואיתא התם] כל היכא דכי מכוין איכא איסורא דאורייתא גזר ר"ש אבל בחריץ דליכא איסורא דאורייתא לא גזר. [ו]אפ"ה אסר ר' יהודה דבר שאין מתכוין. תוס' הרא"ש. יב. נהי דמצי למימר דניחא לי' למיפרך דאביי אדאביי, טפי הו"ל לאתויי ממילתא דר' יהודה דמתני' בהדיא. תוס' יומא לד: ד"ה הני. יג. מן התורה. תוס' יומא לד: ד"ה הני. יד. ואע"ג דמדרבנן אסור, אין שבות במקדש. תוס' יומא לד: ד"ה הני. טו. מי אמר אביי דבר שאין מתכוין לא מיתסר אלא מדרבנן, והתניא וכו'. תוס' יומא לד: ד"ה הני. טז. למישרי מילה במקום בהרת. תוס' הרא"ש. יז. דל"ב מלאכת מחשבת. ריטב"ש. יח. שאין מתכוין כמתכוין. תוס' יומא לד: ד"ה הני. יט. דבענן שיחשב לעשות המלאכה שהוא עושה. תוס' יומא לד: ד"ה הני. כ. והיינו מה שתירץ לו שם אביי מעיקרא, אלא שהתלמוד לא היה מבין תירוצו, ועכשיו פי' אביי דמשום דהוי דרבנן ואין שבות במקדש הוא דקאמר. ריטב"ש. כא. דאסרינן צירוף בלא מתכוין לר' יהודה דלא שרי התם אלא במקדש. ריטב"ש. כב. והשתא אוכחן דלר' יהודה דבר שאין מתכוין מותר מדאורייתא גבי שבת. תוס' יומא לד: ד"ה הני. כג. דמחייב חטאת. תוס' יומא כ: ד"ה סגולת. כד. היינו טעמא דמחייב ר' יהודה, משום. תוס' כריתות כ: ד"ה סגולת. כה. כשחותה גחלים. תוס' הרא"ש. כו. וכיון דהוי פסיק רישיה, כמתכוין דמי. תוס' יומא לד: ד"ה הני. כז. ואע"ג דל"צ להבערה והויא לה מלאכה שאינה צלי"ג, ס"ל נמי בהא כר' יהודה דאמר מלאכה שאינה צל"ג חייב עליה. תוס' יומא לד: ד"ה הני. כח. לאו משום דלא חשיב לי' מלאכת מחשבת דהא ס"ה דלר' יהודה הויא מלאכת מחשבת, ה"נ לר"ש כיון דהוי פס"ר וכו' אלא היינו טעמא דר"ש דפטר. תוס' יומא לד: ד"ה הני. כט. דלא נתכוון למלאכת הבערה כלל אלא לכיבוי אע"ג דהוה פס"ר סד"א דלא לחייב ר"י. תוס' יומא לד: ד"ה הני. ל. ד]הוי כאילו מכוין לעשות בהם בידים. תוס' הרא"ש. לא. דבתר הכי. תוס' יומא לד: ד"ה הני.

לב. לא נקט לישנא דאין מתכוין, אלא. תוס' יומא לד: ד"ה הני. לג. הרי להתחמם הוא עושה אלא אינו מתכוין להבערי אלא למשוך הגחלים אצלו להתחמם בהן וא"צ שיובערו יותר ממה שהם בוערים כבר. תוס' יומא לד: ד"ה הני. לד. דדבר שאין מתכוין לא הוי אלא היכא דקשה לו בהבערתה, דהיינו כשבא אין מתכוין לרבותא דר' יהודה. תוס' יומא לד: ד"ה הני. לה. משום דהו"ל מלאכה שאינה צל"ג. תוס' יומא לד: ד"ה הני. לו. אמר 'התולש עולשין, אם לאכילה כגרוגרת, אם ליפותה, בכל שהוא', ופריך 'אמו כולהו לאו ליפות קרקע ניגבר, ומשני 'לא נצרכה אלא לר"ש דאמר דבר שאין מתכוין מותר', ופריך 'והא אביי ורבא דאמרי תורייהו מודה ר"ש בפס"ר ולא יומת' ומשני 'לא נצרכה, דעביד בארגא דחברהה', שאינו נהנה כלום, ומ"מ אסור לכתחילה וכו' אלא שאין חייב חטאת. תוס' יומא לד: ד"ה הני. לז. כיון דהוי פס"ר ונהנה הוא. תוס' יומא לד: ד"ה הני. לח. [וזאא] מ"מ מלאכה שאין צריך לגופה היא, [דא"צ לגוף היפוי]. תוס' כריתות כ: ד"ה סגולת. לט. בהן, והובערו מאליהן. תוס' יומא לד: ד"ה הני. מ. אע"פ שאינו מתכוין. תוס' יומא לד: ד"ה הני. מא. יש כל כך גחלים שיוכל להתחמם בהן. תוס' יומא לד: ד"ה הני. מב. אע"פ שאינו מתכוין. תוס' הרא"ש. מג. דאי מוקי לה במיחם שפינהו מן האור כאביי, משתמע למידק מינה מיחם שפינה ממנו חמין לא יתן לתוכו מים כל עיקר ור' יהודה היא או. תוס' הרא"ש. מד. ונתן לתוכו מים מרובים כדי להפשירו. תוס' הרא"ש. מה. שמילא את כל הכלי. תוס' הרא"ש. מו. כרב אדא בר מתנא לא מצי לאוקומא, דכיון. תוס' הרא"ש. מז. לא יתן לתוכו. תוס' הרא"ש. מח. בההוא מיחם גופי' דאיריי בי' מעיקרא, שיש בו חמין. תוס' הרא"ש. מט. ויש בו מים חמין. שיטה לרא"ן. נ. שנשארו המים פושרות. ריטב"ש. דכיון דיש בו מים חמין, כשמוסיף כדי להפשיר אין הכלי מצטרף בכך. שיטה לרא"ן. נא. מרובין. שיטה לרא"ן. נב. מצרף הוא. שיטה לרא"ן. נג. כר' יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור. ריטב"ש.

נד) מן ומוקמה עד קאי כשמואל וכולא גם כרמב"ן ומלחמת בשם ר"ם.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מוסר. שאין מתכוין לכך: **גחלת של מסכת.** שמשליכין לתוך פסולת[ד] של כרחל ללא שייך כנוי בהכי מדלוויימתא ומדרבנן אסורה והיכא דליכא נזקא לרביס לא גזרו על השבות: **אבל לא של עץ.** דאיסורא דאוריימתא היא וחייב סקילה: **אפילו של עץ נמי.** דהא לרבי שמעון מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה וכל כיבוי אינו צריך לגופו אוץ מעשיו פחמין או מהבהבי פתילה: **אלא.** כיון דאמרת לא גזרו שבות דכיבוי מתכת במקום נזקא דרביס: **קוץ ברשות הרבים מוליכו פחות פחות מד' אמות.** עד שיסלקנו לגילי רשות הרבים דאיסורא דרבנן הוא: **ובכרמלית.** דטלטול דידיה דרבנן: **אפילו טובא.** יעבירנו בעקיבה אחת: **חמין לתוך צונן.** דקסבר תתאה גבר ואין החמין מרתיחין את הצונן אלא מפסירין: **ולא צונן לתוך חמין.** שהתחתונים מרתיחים את העליונים דתתאה גבר: **בכוס.** דלשתיה קבעי להו ולא ניחא ליה שיחומו הרבה ועוד דכלי שני הוא: **אוסר.** אפילו חמין לתוך צונן: **אפילו בכלי שני הוא הואיל ולאו לשתיה אלא לרחיצה אסירי דניחא ליה שיחמו הרבה וגזרינן: אלא בשבת רחיצה בחמין ליכא.** בחמיה. דהא לרבי שמעון אפילו חמין לתוך צונן אסור לא משכחת חמין שהוחמו ואפילו מע"ש אלא יהיו צריכין להפיג רתיחתן ואם כן לא ירחון אפילו פניו ידיו וכגליו בחמין: **מי סברת ר' שמעון אפיפא קאי.** דלא סרי ת"ק אלא חמין לתוך צונן ואתא איהו ואסר אף חמין לתוך צונן: **אריש קאי.** לשתיה וצונן לתוך חמין דקסרו ב"ה קאסר: **מתני' שהעבירן.** מן האור: **מרוחחין.** בין השמשות: **לא יתן לתוכן תבלין.** דאיכא בשבת: **אבל** כל זמן שרותח מבשל:

אפילו של עץ נמי. ואם תאמר ומאי ס"ד דמקשה וכי משום דסבר שמואל כרבי שמעון באין מתכוין יסבור כמותו במלאכה שאינו צריך לגופה[א] וי"ל דס"ד דמקשה דודאי הא דהא תליא משום דסבר רבי יהודה דמלאכה שאינו צריך לגופה חייב עליה היכא דמתכוין בשאין מתכוין נמי המכוין חכמים אבל לרבי שמעון דפטור עליה מן התורה אף במתכוין והא קא מכבה ומשני דסבר דבר שאין מתכוין מותר ופריך כי הכא דאמר שמואל מכבין גחלת של מתכת אבל לא של עץ והשתא אומר רשב"א דפריך מכ"ש דכיון דסבר שמואל דמלאכה שאינה צריכה לגופה חייב א"כ סבירא ליה דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה, [ב]מהו דבר שיש בו הזיק לרבים כגון צידת נחש וכבוי גחלת של מתכת בזמן שהיא חמה והיא שחורה והרוואה אותה דומה שהיא עצונת לפי שאין בה אדמומית כגחלת לוחשת ונמצאו בני אדם ניזוקין בו לפיכך מותר. אבל הגחלת של עץ אם תסור אדמומיתה נכבת כבר ואינה מזקת ואם אדמומיתה בה כל הרואה אותה מתרחיק ממנה, ומכל מנים אין אדם ניזוק שהשחורה כבר כבתה והאדומה מתרחקין ממנה, לפיכך המכבה אותה חייב, ולפיכך היה שמואל אוסר בגחלת של עץ. ומדוקיה אמר רבינא קרן בה"ר מוליכו פחות פחות מד' אמות. ואע"ג דרב ושמואל הילכתא כרב באיסורי, בהא קי"ל כשמואל דאמר במלאכה שאינה צריכה לגופה סבר לה כר' יהודה, בדבר שאין מתכוין סבר לה כר"ש, ומדרב אחא ורבינא שמעי' מיניהו דהלכתא כר' שמעון. **פיסקא אבל נותן הוא לתוכו או לתוך הכוס בדי להפשירן.** ת"ר (לא יתן) [נותן] אדם חמין לתוך צונן [ולא צונן] לתוך חמין, וב"ה מתירין כו'. ואוקימנא להא דר"ש בן מנסיא שאוסר, כלומר לא נחלקו ב"ש וב"ה אלא אפילו ב"ה אוסרין. ואע"ג דאמר רב נחמן הלכתא כר' שמעון בן מנסיא, כיון דאמר רב הונא חזינא לרבא דלא קפיד אדרב נחמן, דאוקימנא דאמר רב הונא אדם קיתון של מים בין חמין לתוך צונן בין צונן לתוך חמין, קי"ל כוותייהו דאינון בתראי ומעשה רב. ולא דמו ספל ואמבטי וכוס למיחם, דאוקימנא ליה אדר' נחמן כלל. ריטב"ם. א"כ אין חילוק בין כוס לאמבטי. תוס' הכל"ם. יג. דלאו אליבא דר"ש בן מנסיא אצטריכא לי' למתניי' ולאו אליבא דהלכתא קאמר לה. רשב"ם. יד. ואסרי באמבטי. רשב"ם.

מוסף רש"י

מכבין גחלת של מתכת. לאו כח כיבוי היא ואיסורא דרבנן היא דאיכא, ומתקנה איסר רביס לא גזר רבנן (זבחים צא:). **אבל לא של עץ.** דכיבוי מן התורה אלא מתכוין לעשות פחמין בכיבויו ולכך לאסר, דאר"ש מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה. וכיבוי זה לאו לוקח גופו הוא שיהיה צריך לו, דהלוגיא אלא בא עליו, ודמי למוציא את המת לאבלו מעל פניו דפטור עליה ר"ש בפרק המוציא (זבחים צב:). **מוליכו פחות פחות מארבע אמות.** עד שיסלקנה לגלי רה"ר כדי שלא תזיק (ביצה כח:). **שהעבירן.** מעל האור, מרוחחין. ערב שבת עם השיכה (פסחים מז:). **לא יתן לתוכן תבלין.** דכלי לאשון מבשל ומתבל מבשל תבלין בשבת (שם).

מוסף תוספות

א. דהא טעמי דפליגן נינהו, דאילו דבר שאין מתכוין, [אינו מתכוין] למלאכה איסור כלל ובמלאכה היתר הוא עסוק, ואפשר נמי דלא עביד איסורא כלל, ואילו מלאכה שאינה צל"ג, מתכוין הוא לעשות אותה מלאכה ממש ועושה אותה, אלא שאין כונתו לעשותה לצורכה ולאותו דבר שבשבילה נקראת מלאכה במשכן. ריטב"ם. ב. כדאמר לקמן בד"א בכוס דסתם כוס הוי כלי שני, ועוד דאי הוה כלי ראשון, מאי שנא מאמבטי, והיינו טעמא. תוס' הרא"ש. ג. בצונן לתוך חמין. תוס' הרא"ש. ד. לרב. תוס' הרא"ש. ה. וא"כ ה"נ [חמין לתוך צונן. רשב"ם] נימא דמבשל ליה עליון לתחתון בכדי קליפה, ותיאסר. פי' סרי"ן. ו. דרב מודי הכא. תוס' הרא"ש. ז. ורובא גבר. ריטב"ם. ח. הקשו בתוספות, א"כ הא דרבא [דלא קפיד] פליגא אדרב נחמן, דהא רב נחמן פסק כר"ש, ואוקימנא לר"ש דאריש קאי שאוסר אפי' בכוס צונן לתוך החמין, וספל כיון שאינו כאמבטי הוי ככוס ואסור לתת בו צונן לתוך החמין, וי"ל דכי אוקימנא דר"ש אריש קאי. ריטב"ם. ט. דספל ה"ה כאמבטי. ריטב"ם. י. ר"ש. ריטב"ם. יא. נמצאת למד דאליבא דהלכתא אין הפרש בין נתינת צונן לתוך חמים או חמים לתוך צונן, דבאמבטי הכל אסור כר"ש בן מנסיא, ובכוס הכל מותר כב"ה וכדרבא דלא קפיד, ולא פליגא

מוסר. שאין מתכוין לכך: גחלת של מסכת. שמשליכין לתוך פסולת[ד] של כרחל ללא שייך כנוי בהכי מדלוויימתא ומדרבנן אסורה והיכא דליכא נזקא לרביס לא גזרו על השבות: אבל לא של עץ. דאיסורא דאוריימתא היא וחייב סקילה: אפילו של עץ נמי. דהא לרבי שמעון מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה וכל כיבוי אינו צריך לגופו אוץ מעשיו פחמין או מהבהבי פתילה: אלא. כיון דאמרת לא גזרו שבות דכיבוי מתכת במקום נזקא דרביס: קוץ ברשות הרבים מוליכו פחות פחות מד' אמות. עד שיסלקנו לגילי רשות הרבים דאיסורא דרבנן הוא: אבל לא. דרבנן הוא: ובכרמלית. דטלטול דידיה דרבנן: אפילו טובא. יעבירנו בעקיבה אחת: חמין לתוך צונן. דקסבר תתאה גבר ואין החמין מרתיחין את הצונן אלא מפסירין: ולא צונן לתוך חמין. שהתחתונים מרתיחים את העליונים דתתאה גבר: בכוס. דלשתיה קבעי להו ולא ניחא ליה שיחומו הרבה ועוד דכלי שני הוא: אוסר. אפילו חמין לתוך צונן: אפילו בכלי שני הוא הואיל ולאו לשתיה אלא לרחיצה אסירי דניחא ליה שיחומו הרבה וגזרינן: אלא בשבת רחיצה בחמין ליכא. בחמיה. דהא לרבי שמעון אפילו חמין לתוך צונן אסור לא משכחת חמין שהוחמו ואפילו מע"ש אלא יהיו צריכין להפיג רתיחתן ואם כן לא ירחון אפילו פניו ידיו וכגליו בחמין: מי סברת ר' שמעון אפיפא קאי. דלא סרי ת"ק אלא חמין לתוך צונן ואתא איהו ואסר אף חמין לתוך צונן: אריש קאי. לשתיה וצונן לתוך חמין דקסרו ב"ה קאסר: מתני' שהעבירן. מן האור: מרוחחין. בין השמשות: לא יתן לתוכן תבלין. משמשמש דכלי לאשון כל זמן שרותח מבשל:

מותר למימרא דשמואל כרבי שמעון סבירא ליה [ה]והאמר שמואל [א]מכבין גחלת של מתכת ברה"ר בשביל שלא יזוקו בה רבים [ב]אבל לא גחלת של עץ ואי ס"ד סבר לה כרבי שמעון אפילו של עץ נמי [ג]בדבר שאין מתכוין סבר לה כרבי שמעון במלאכה שאינה צריכה לגופה סבר לה כרבי יהודה אמר רבינא [ד]הלכך [ה]קוץ ברשות הרבים מוליכו פחות פחות מד' אמות ובכרמלית אפילו טובא: אבל נותן כו': ת"ר נותן אדם חמין לתוך הצונן ולא הצונן לתוך החמין דברי בית שמאי ובית הלל אומרים [ו]בין חמין לתוך הצונן ובין צונן לתוך החמין מותר בד"א בכוס אבל באמבטי חמין לתוך הצונן ולא צונן לתוך החמין ורבי שמעון בן מנסיא אוסר אמר רב נחמן הלכה כר"ש בן מנסיא סבר רב יוסף למימר ספל הרי הוא כאמבטי א"ל אביי תני ר' חייא ספל אינו כאמבטי ולמאי דסליק אדעתא מעיקרא דספל הרי הוא כאמבטי ואמר רב נחמן הלכה כרבי שמעון בן מנסיא אלא בשבת רחיצה בחמין ליכא מי סברת רבי שמעון אסיפא קאי אריש קאי ובית הלל מתירין בין חמין לתוך צונן ובין צונן לתוך החמין ורבי שמעון בן מנסיא אוסר צונן לתוך חמין לימא רבי שמעון בן מנסיא דאמר כב"ש הכי קאמר [ז]לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה אמר רב הונא בריה דרב יהושע חזינא ליה לרבא דלא קפיד [ח]אמנא מדתני רבי חייא נותן אדם קיתון של מים לתוך ספל של מים בין חמין לתוך צונן ובין צונן לתוך חמין אמר ליה רב הונא לרב אשי דילמא שאני התם דמיפסק כלי אמר ליה מערה איתמר [ה]מערה אדם קיתון של מים לתוך ספל של מים בין חמין לתוך צונן בין צונן לתוך חמין: מתני' [ט]האילפס והקדרה שהעבירן מרותחין לא יתן לתוכן תבלין אבל

נמי הא מבשל כדי קליפה כמו שאפרש לקמן בע"ה [ה]אלא נראה כמו שאומר ר"ת[ו] דחמין לתוך צונן מעמא שהצונן של מעה מרוזים שדרך ליתן המועטו במרובה[ז] ולכך אין מבשלים החמין המועטים כלל לפי שמתערבין בצונין המרובין ומתבטל ממימותן ולא צונן לתוך חמין שהחמין של מעה מרוזין ומתערבין בהן הצונין המועטין ומתבשלין: אבל באמבטי כו'. נראה דהאי אמבטי איירי כגון שהוא כלי שני ולא הוי כההוא אמבטי דלעיל [ח]דקאמר בקשתי להניח פך באמבטי מדקאמר ספל אינו כאמבטי והאי ספל ע"כ כלי שני דאי כלי ראשון אמאי אינו כאמבטי וכדאיתיה אמבטי הוי כלי שני ועוד דאי באמבטי שהוא כלי ראשון אמאי לא הוה ליה למינקט אמבטי אלא מיהת שהוא לשתיה דומיא דכוס ומדנקט אמבטי משמע דבכלי שני איירי ואתא לפלוגי בכלי שני בין כוס שהוא לשתיה לאמבטי לפי שחמין הרבה ואיכא למיגזר הכראיתה אותן חמין כל כך סבור דכלי ראשון הוא ובמתני' דנקט במיסה שהוא לראשון לא יתן לתוכו מים הוה מצי למימר באמבטי שהוא שני לא יתן לתוכו מים אלא דמתני' מיירי בשתיה ומפליג בין מיסה לכוס: מי סברת ר"ש בן מנסיא אסיפא קאי אריש קאי. [ט]הייתו דוקא למאי דס"ד לרב יוסף מעיקרא[ט] אבל למאי דמסקי' דספל אינו כאמבטי קאי' אסיפא [י]בכוס וסבר ר"ש בן מנסיא כב"ה דאפילו נותן לתוך חמין מותר ואתא מתני' דשרא לתוך הכוס אליבא דהלכתא דהלכה כר"ש בן מנסיא[יא] ואת"ת דאמרת דעתך דאריש קאי ואסר בכוס נותן לתוך חמין[יב] מאי קמ"ל רב יוסף דספל הרי הוא כאמבטי כוס נמי הרי הוא כאמבטי לר"ש בן מנסיא דהלכתא כוותיה וי"[יג] דרב יוסף לב"ה אתא לאשמעינן דשרו בכוס[יד]: נותן אדם קיתון של מים. ואת"ת ואמאי לא מייתי בריית דלעיל דספל אינו כאמבטי ואמאי אילטריך נמי רבי חייא למיתני תרוייהו וי"ל דהשתא קמ"ל בין חמין לתוך צונן בין צונן לתוך חמין דהיינו דספל אינו כאמבטי ה"ת דקאי אר"ש בן מנסיא אפי' חמין לתוך צונן בין צונן לתוך חמין דאמר ר"ש בן מנסיא אלא בשבת רחיצה בחמין ליכא מי סברת רבי שמעון אסיפא קאי אריש קאי ובית הלל מתירין בין חמין לתוך צונן ובין צונן לתוך החמין ורבי שמעון בן מנסיא אוסר צונן לתוך חמין לימא רבי שמעון בן מנסיא דאמר כב"ש הכי קאמר [ז]לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה אמר רב הונא בריה דרב יהושע חזינא ליה לרבא דלא קפיד [ח]אמנא מדתני רבי חייא נותן אדם קיתון של מים לתוך ספל של מים בין חמין לתוך צונן ובין צונן לתוך חמין אמר ליה רב הונא לרב אשי דילמא שאני התם דמיפסק כלי אמר ליה מערה איתמר [ה]מערה אדם קיתון של מים לתוך ספל של מים בין חמין לתוך צונן בין צונן לתוך חמין: מתני' [ט]האילפס והקדרה שהעבירן מרותחין לא יתן לתוכן תבלין אבל

אסור לתת בתוכו צונן מועשין בהיות חמין בו כדי שיחמו אלא מרובין כדי להפשירן]. כי המיחם הוא עצמו מיחם, אבל ספל ואמבטי וכוס שמתחממין בכלי אחד ומערין בתוך הללו לפיכך מותר שנמצאו כלי שני, וקיי"ל כלי שני מותר.

לג. א ב מיי' פ"ט מהל' שבת הלכה ז ופי"ב הלכה כ טוש"ע א"ח סי' שלד סעיף ס:
לד. ג מיי' שם פ"ט הל' ז טוש"ע א"ח סי' שם סעיף יח:
לה. ד ה מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה ו טוש"ע א"ח סימן שיח סעיף יב: לו. ו מיי' שם טור שו"ע שם סעיף טו:

תוס' ישנים

א) עוד נראה לומר דחמין לתוך צונן דוקא כב"ש אבל כ"ש אבל בכלי לאשון אסור אבל צונן לתוך חמין:

רבינו חננאל

ואקשינן [למימרא] דשמואל כר' שמעון והאמר שמואל מכבין גחלת של מתכת ברה"ר בשביל שלא יזוקו בה רבים אבל גחלת של עץ לא, ואילו ר"ש סבר אפילו של עץ מותר לפי שאין מתכוון לכבות אלא כדי שלא יזוק וכי האי גונא פטר ר' שמעון. ואסיקנא לעולם כר' יהודה סבירא ליה דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה, [ב]מהו דבר שיש בו הזיק לרבים כגון צידת נחש וכבוי גחלת של מתכת בזמן שהיא חמה והיא שחורה והרוואה אותה דומה שהיא עצונת לפי שאין בה אדמומית כגחלת לוחשת ונמצאו בני אדם ניזוקין בו לפיכך מותר. אבל הגחלת של עץ אם תסור אדמומיתה נכבת כבר ואינה מזקת ואם אדמומיתה בה כל הרואה אותה מתרחק ממנה, ומכל מנים אין אדם ניזוק שהשחורה כבר כבתה והאדומה מתרחקין ממנה, לפיכך המכבה אותה חייב, ולפיכך היה שמואל אוסר בגחלת של עץ. ומדוקיה אמר רבינא קרן בה"ר מוליכו פחות פחות מד' אמות. ואע"ג דרב ושמואל הילכתא כרב באיסורי, בהא קי"ל כשמואל דאמר במלאכה שאינה צריכה לגופה סבר לה כר' יהודה, בדבר שאין מתכוין סבר לה כר"ש, ומדרב אחא ורבינא שמעי' מיניהו דהלכתא כר' שמעון. **פיסקא אבל נותן הוא לתוכו או לתוך הכוס בדי להפשירן.** ת"ר (לא יתן) [נותן] אדם חמין לתוך צונן [ולא צונן] לתוך חמין, וב"ה מתירין כו'. ואוקימנא להא דר"ש בן מנסיא שאוסר, כלומר לא נחלקו ב"ש וב"ה אלא אפילו ב"ה אוסרין. ואע"ג דאמר רב נחמן הלכתא כר' שמעון בן מנסיא, כיון דאמר רב הונא חזינא לרבא דלא קפיד אדר' נחמן דאוקימנא דאמר רב הונא אדם קיתון של מים בין חמין לתוך צונן בין צונן לתוך חמין, קי"ל כוותייהו דאינון בתראי ומעשה רב. ולא דמו ספל ואמבטי וכוס למיחם, דאוקימנא ליה

ז) עי' ביאור דברי רבינו ז"ל בחידושי הרשב"א ז"ל ד"ה גחלת של מתכות ע"ש היטב.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

אבל נותן הוא לתוך הקערה כו'. מהכא ליכא למידק דעירוי ככלי שני מדקתני לא יתן לתוכה תבלין ולא אמשמיען דבמתא אפילו שנא יערה על הקערה שתבלין בתוכה דלדרכה דוק מסיפא דקתני אבל נותן הוא לתוך הקערה ולא קתני מערה[א] על הקערה שתבלין בתוכה וכיונו שמואל מגיא לאיה דעירוי ככלי שני מהא דקי"ל[ב] תמתא גבר[ג] ולר"י נראה דעירוי ככלי ראשון ומגיא לאיה דזבחים בפרק דם חטאת (דף לה: וסס) מ"ר אשר תבושל בו אין לי אלא שיבשל בו עיקה לתוכו רותח מניין תלמוד לומר [אשר תבושל] בו יבשר אלמא דעירוי חשיב מבשל וכיונו אלמא דעירוי חשיב מבש

איתיביה כופין קערה. שלא מרחם על גבי הנר כו': **גחיני.** נמוכין: **וכן קורה שנשברה כו'.** משנה היא לקמן: **שנשברה.** בשבת: **ארוכות המטה.** לימוי"ש: **בספסל.** דכלי הוא ומותר לטלטלו: **בכשורי חדתי.** שלא נבדקו עדיין וכשמכניס משא הבית עליהן סייגו טחין על גגותיהן בטיט שכיחי דפקעי: **תחת הדלף.** לקבלו: **טעמא דרב חסדא.** דלא נותנין כלי תחת התרנגולת: **מפני שמבטל כלי מהיכנו.** שהיה מוכן מתחלה לטלטלו ועכשיו עושהו מוקצה: **מוכן הוא.** שאין בו מוקצה אלא מיסורו ואם בא אחד ועבר על דברי חכמים שאסרו לתרוס בשבת ותיקנו מתוקן ומותר לטלטלו ולאוכלו הלכך לא מבטל כלי מהיכנו דשייב ליה: **אין נכון ממש.** ומותר ליטלן אחר שנפלו לתוכו: **וכן קורה כו'.** קס"ד שמהקרן אם ואילו יכול שוב ליטלו: **הרואי.** לשתיה. כל אלו משניות הן: **כל דין דשמשות.** אבל נתנו שם משמשיכה מותר ליטלו אם אין האפרוחים עליו: **צריך למקומו.** להשתמש במקום הכלי. ומתוך שיכול ליטלו לאורך מקומו מוליכו למקום שילה: **לכסות בה את הכלי.** לסתום **פי גלוסתו:** **על גבי אבנים.** מפני הגשמים שלא יעמדו או לא יקבלו סיד מאחר שהריוות במים: **מקורזלות.** רחשן חד ורחויות לקיום דהוי דבר הניטל: **למיזגא.** להשען. שכל הסמכון כך היתה יושב קלת ונשען קלת על שמאלו: דאיכא

איתיביה [6]כופין קערה על הנר שלא יאחז בקורה בבתי גחיני דשכיח בהו דליקה [7][8]וכן קורה שנשברה סומכין אותה בספסל ובארוכות המטה בכשורי חדתי דעבידי דפקעי [7][8]נותנין כלי תחת הדלף בשבת בבתי חדתי דשכיחי דדלפי רב יוסף אמר היינו טעמא דרב חסדא [a]משום [9]דקא מבטל כלי מהיכנו איתיביה אביי [10][b]חבית של טבל שנשברה מביא כלי אחר ומניח תחתיה א"ל [10][8]טבל מוכן הוא אצל שבת שאם עבר ותקנו מתוקן [9][8]נותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות א"ר הונא בריה דרב יהושע ניצוצות אין בהן ממש [8][c]וכן קורה שנשברה סומכין אותה בספסל או בארוכות המטה דרפי דאי בעי שקיל ליה נותנין כלי [d]תחת הדלף בשבת בדלף הראוי [9][8]כופין [e]את הסל לפני האפרוחין שיעלו וירדו קסבר מותר לטלטלו והתניא [10]אסור לטלטלו [f]בעודן עליו והתניא אע"פ שאין עודן עליו אסור א"ר אבהו בעודן עליו כל בין השמשות מיגו דאיתקצאי לבין השמשות איתקצאי לכולי יומא א"ר יצחק כשם שאין נותנין כלי תחת תרנגולת לקבל ביצתה כך אין כופין עליה כלי בשביל שלא תשבר [9]קסבר אין כלי ניטל אלא לדבר הניטל בשבת מיתיבי כל הני תיובתא ושני בצריך למקומו תא שמע [8]אחת ביצה שנולדה בשבת ואחת ביצה שנולדה ביום טוב אין מטלטלין לא לכסות בה את הכלי ולסמוך בה כרעי המטה אבל כופה עליה כלי בשביל שלא תשבר הכא נמי בצריך למקומו [10]ת"ש פורסין מחצלות על גבי אבנים בשבת באבנים מקורזלות דחזיין לבית הכסא ת"ש [9]פורסין מחצלות על גבי לבנים בשבת דאישתיור מבנינא דחזיין למיזגא עליהון ת"ש [7]פורסין מחצלת על גבי כוורת דבורים בשבת בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים ובלבד שלא יתכוין לצוד הכא במאי עסקינן דאיכא דבש א"ל רב עוקבא ממישן לרב אשי תינח בימות החמה דאיכא

דמבטל כלי מהיכנו. בפרק בתרא [9] פירש בקונטרס דאסור משום דמתחזי כסותר וכאן פירש דמשיב כאלו מחבר אם בטיט: **טבל מוכן הוא אצל שבת.** אף על פי שאסור לטלטלו כדתנן בפרק מפנין (לקמן קכו:) מ"מ לא משיב מבטל כלי מהיכנו כיון דאסר ותיקנו מתוקן[a] ק' לרשב"ם דתנן במסכת תרומות בפ"ב (משנה ג) ומייתי לה בהיתקין (גיטין נד.) המעשר בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל ולישנא דקאמר הכא אם עבר ותיקנו משמע במזיד מדלא קאמר [9]שאם שגג ותיקנו ונראה דנקט עבר כגון דלית ליה פירי אחריני דאמר בגיליה בפרק י"ט (דף יח:) דאפילו במזיד יאכל עוד הקשה דבפרק בתרא (דף קנד:) תניא היתה בהמתו טעונה טבל ועשאתה מתיר את החגלים והשקים נופלים ואינ"פ [b]שמשתברין משמע דאסור להניח מתחיתן כרים וכסתות אלמא טבל לא מוכן הוא ומאור"י דאף על פי שמשתברין לא קאי אטבל אלא אעשאתה ועוד הקשה כי היכי דאמר דאם עבר ותיקנו מתוקן ה"נ כשמניח כלי תחת מרגגולת לקבל ביצתה וימלא אם עבר והסיר הביצה מותר הכלי לטלטל ואם כן ביטלא תורת ביטול כלי מהיכנו ולא פירכא היא[g] דהא כמו שהכלי עם הביצה אין לה היתר[c] אבל טבל יש לו היתר על ידי תיקון[d] ועוד הקשה היכא דאית ליה פירי אחריני בשוגג אמאי יאכל וימא מגו דאיתקצאי לבין השמשות איתקצאי לכולי יומא ועוד מ"ש דהכא אמר דאם עבר ותיקנו מתוקן ובגיליה בפ' אין לדין (דף כו: ושם) גבי כבול לר"ש דאמר אין רואין מומין בי"ט אמר אם עבר ובקרו אינו מבוקר ואבל בר אומני דאמר בשוגג מבוקר אמרינן התם דליתא דמשבח ותניא): **כופין את הסל.** לעיל לא מצי פריך מינה[e] דהלכה מצויה היא[f]: **בעודן עליו.** אבל אחר שירדו מותר לטלטלו ונראה לר"י דקסבר דאין מוקצה לאחי שבת דלמ"ד כפ' אין לדין (גיליה כו: ושם) דיש מוקצה אסור לטלטלו אף אחר שירדו וקשה לרשב"א למ"ד יש מוקצה לאחי שבת אמאי כופין את הסל לפני האפרוחים והא מבטל כלי מהיכנו[a] וקי"ל דאסור לבטלו דכתוב פיקרקין[b] פריך פמתא דהס"ם והא קא מבטל כלי מהיכנו[c] וכן בפ' מפנין (לקמן קמח:)[d] וכפ' בתרא (דף קנד:) פריך אלינא דרב הונא אע"ג דלא מצינו שהיה סובר כן משמע דלכ"ע אסור לבטל כלי מהיכנו וכן אפרש בסמוך וי"ל דלמ"ד יש מוקצה לאחי שבת הך דכופין את הסל מוקי לה כר"ש דלדידיה ודאי שרי לטלטל הסל כשירדו לאפי' מינו דאיתקצאי לבין השמשות איתקצאי לכולי יומא ליה דהא מתיר להסתפק מן הנר שבבה [e]א"נ הא דיש מוקצה לאחי שבת היינו לאחילה ולא לטלטול[f] וא"ת רב יוסף דמפרש מתני' משום דאסור לבטל כלי מהיכנו לא אתיא מתני' כר"ש דלדידיה בא מבטל כלי מהיכנו כיון דשרי לאחר שבבה כי היכי דלא תשבינן כלי מהיכנו לא אתיא מתני' כר"ש דלדידיה ודאי שרי לטלטול הסל כשירדו לאפי' מינו דאיתקצאי לבין השמשות איתקצאי לכולי יומא: **ושני ליה בצריך למקומו.** הכא דנותנין כלי תחת הדלף[g] אינא דלא מצוי בדלף הראוי כדאמר לעיל ובפרק משילין (גיליה לו. ושם) מצי ליה הכי לרבי יאתת תימה לר"י מ"ש דגבי שמן תנא אין נותנין וגבי ביצות נותנין בתרוייהו הוה מצי לאתמי דהשמ נותנין בצריך למקומו או בתרוייהו אין נותנין באין צריך למקומו ונראה לר"י דמעיקרא אשמעינן דאין כלי ניטל אלא לדבר הניטל בשבת וגבי ביצות אשמעינן דבצריך למקומו דאלרב הונא בפרק בשמן דאית ליה נמי תרוייהו אין כלי ניטל אלא לדבר בשבת ומדקתני אפילו בצריך למקומו ולרב הונא בפרק בשמן דאית ליה נמי תרוייהו אין כלי ניטל אלא לדבר בשבת ומדקתני אפילו בצריך למקומו ואם תאמר דלרב יוסף לא אתיא מתניתין כר"ש דכיון דלדידיה מותר לאחר שבבה לא תשיב ביטול כלי אם כן מצינן למימר דאפילו רבה אית ליה דאסור לבטל כלי מהיכנו ואיצטריך למימר דהאלה שאינה מועילה לא תמיהו כדי לאוקמה מתניתין[a] כר"ש ומ"מ מאי צריך בכל הני משניות דבצריך למקומו שרי ויש לומר דלגבי ניצוצות איצטריך לאשמעינן דלא תימא אפילו בצריך למקומו אסור משום דילמא אתי לכבויי וכן הא דכופין קערה אלא תמאמר כו' והתם דקורה שנשברה נראה לרשב"א דאיצטריך לאשמעינן דלא חייבינן אמא יעלה את הקורה דאסור לבטלה כדתנן בפ' שואל (לקמן קנא:) וכן קורה שנשברה סומכין אותה כו' לא אתעלה אלא אלא אלא